

KÜMNES PEATÜKK

Seltsidaam

Ühel päeval 1971. aasta alguses ütles printsess Margaret mulle pärast kaksikute ristimist, kui temast sai May ristiema: „Ma loodan, et te ei saa rohkem lapsi.”

Vastasin: „Mitte mingil juhul. Kolm poissi ja kaksikud tüdrukud on täiesti piisav.”

„Sel juhul,” kostis ta minu vastusega ilmselt rahul olles, „kas te oleksite nõus hakkama üheks minu seltsidaamiks?”

Pakkumine ei oleks saanud tulla paremal ajal, sest Colinil oli parajasti eriti raske periood, mida printsess Margaret hästi teadis. Colini käitumine teda ei heidutanud, sest ta oli harjunud kuninga tujudega – minu isa tassis alailma tagasi paberikorve, mida kuningas jalahoobiga toa teise nurka oli virutanud. Printsess Margaret oli kuninga rahustamisega alati kõige paremini hakkama saanud ja ta kutsuti sageli välja, et tema meeleolu parandada, seega jättis

printsess Margaret Colini käitumise tähelepanuta, soovitades mul sama teha. Aeg-ajalt oli printsess Margaret tunnistajaks Colini raevuhoogudele, millest kõige avalikum lõppes sellega, et British Airwaysi juht John King saatis Colinile kirja, kus keelas tal tema lennukitel lendamise igaveseks ära. Sõitsime kolmekesi Ameerikast koju ja millegipärast juhtus nii, et printsess Margaretil ja minul olid esimese klassi piletid, Colinil aga mitte: ta juhatati pardale tulles paremale, meid vasakule.

Istusime printsess Margaretiga oma kohtadele ega teadnud Colinist enam midagi. Ta läks muidugi endast välja, nõudis kohta meie lähedal ja kui talle vastu ei tulnud, heitis enese keset vahekäiku põrandale maha ja korraldas paraja stseeni. Tema kisa kostis meieni ja me tardusime õudusest. Tõusin instinktiivselt püsti, et olukorda klaarida, kuid printsess Margaret ütles otsustavalt: „Istu, Anne.”

Turvamehed tirisid Colini lennukist välja. Nägime aknast, kuidas ta minema viidi, ikka veel karjudes: „Aita mind, Anne! Anne! Aita!”

Printsess Margaret ütles: „Me ei tee väljagi.”

Colin vahistati ja lennuk tõusis õhku ilma temata. Täpselt nagu oleks teinud minu ema, vältis printsess Margaret vahejuhtumit täielikult, kuid teadis hästi, et mul oli aeg-ajalt vaja Colinist eemale saada. Colin ilmus lagedale kolme päeva pärast ja juhtunust enam ei räägitud.

Ametikohustus ja vastutus andis mulle võimaluse tegelda muude asjadega ja ma pääsesin ka Colinist. Ta suhtus aukartusega kuninglikku perekonda, eriti printsess Margareti, seega oli ta uhke, et mulle oli antud ametlik roll ning kiitis minu nõusoleku igati heaks. Ilmselt tundis ta, et see kindlustab kuidagi tema lähedust printsess Margaretiga ning et me veedame tema seltsis veelgi rohkem aega ja et ta saab minuga kaasa tulla igale poole, kuhu mind kutsutakse. Colini pettumuseks nii siiski ei läinud, kuid ta sai printsess Margareti seltsis ikkagi endisest rohkem aega veeta

ja ta ootas seda alati pikisilmi. Minu arvates süvendas nende sõprust Colini iha muljet avaldada – printsess Margareti viibimine Mustique'il andis talle suurepärase ettekäände korraldada üha uhkemaid pidusid, mis lasid tal end näidata oivalise loomingulise geeniusera, mida ta ka oli.

Printsess Margaret ei olnud rumal, valides seltsidaamideks ainult oma sõpru. Ta nimetas ametisse päris paljud, kaasa arvatud nõbu Jean Wills, Janie Stevens, Davina Alexander ja Elizabeth Cavendish, kes oli teda Tony Armstrong-Jonesile tutvustanud, samuti Annabel Whitehead, kes on nüüd ametis kui kuninganna seltsidaam.

Mina olin printsess Margareti seltsidaam kuni tema surmani, kokku kolm aastakümnet, ühendades sõpruse kohustustega: mõnikord veetsin printsess Margaretiga aega kui tema seltsidaam, teinekord oli tal abiks keegi teine ja mina olin seal kui sõber.

Minu ema oli kuningannale *Lady of the Bedchamber* aastatel 1953–1973, nii et kaks aastat täitsime ühel ajal samasuguseid ülesanded. Suur osa meie kohustustest seisnes selles, et me võtsime koos kuninganna ja printsess Margaretiga osa kohtumistest ja erilistest sündmustest, püüdes kindlustada, et kõik sujuks võimalikult hästi. Nii nagu mu ema kuningannale, olin mina kohal printsess Margaretile, et ta teaks, et temaga on alati keegi, keda ta tunneb ja usaldab, juhul kui tal peaks midagi tarvis olema.

Seltsidaamid moodustavad ainult väikese osa kuningakojast ja kuninganna oma on tunduvalt suurem kui oli printsess Margaretil. Tal oli autojuht, ülemteener, kokk, teenijatüdruk, kaks koristajat, kel kulus palju aega printsessi tuhatooside väljavahetamisele, sest ta oli ahelsuitsetaja. Tal oli ka proua Greenfield, kes pani kokku tema rõivakomplektid ning asetas need välja, et printsess saaks valida, mida ta soovib selga panna. Proua Greenfield aitas tal ka riietuda ning lasi igal õhtul tema vannivee jooksmas. Samuti oli majapidamises juuksur, kes tuli enne mingit üritust paleesse või läks printsess ise salongi, kus hoolitseti ka tema küünte eest, kuid

meik oli alati tema enda teha. Turvameeste ülem John Harding, kellest sai aastate jooksul hea sõber, püsis oma töökohal mitu aastakümnet. Need inimesed moodustasid printsess Margareti töötajaskonna, nendele lisaks oli tal erasekretär Nigel Napier, kes töötas kantseleis koos nelja sekretäriaga.

Printsess Margaret kandis oma majapidamises töötavate inimeste eest hoolt, ta veendus, et tema rõivaste eest vastutajal ja teenijal on kenad toad, kui nad koos printsessiga kuhugi sõitsid, ja et kõigil oleks mugav. Igal aastal korraldas printsess Margaret oma seltsidaamidele jõuluaegse teeõhtu. Hiiglasuure jõulupuu all oli hulgaliselt kingipakke ning ta andis need meile kätte. Mõnikord tegi ta vägagi läbimõeldud kingitusi, teinekord andis meile asju, mida ise pidas kasulikuks: talle meeldisid igasugused köögitarbed ja ükskord kinkis ta Jean Willsile WC-harja, öeldes: „Ma panin tähele, et sul ei olnud seda, kui ma viimati teie juures peatusin.” Tegelikult oli Jean harja printsessi külaskäigu ajaks ära peitnud ning oli kingituse üle üsna nõrдинud. Mõnikord anti meile käekotte, mis olid kingitud printsessile ja mis talle pärast paari kasutuskorda enam ei meeldinud. Samas võis ta olla vägagi suuremeelne, kinkides mulle mitu antiikeset, mida ma olin imetlenud, kui me koos poodides käisime.

Enamik kuninglikke kohustusi, kus ma koos printsess Margaretiga osalesin, olid haiglate, tehaste, koolide või heategevusasutuste külastused, mille patroon ta oli. John Harding ja paar-kolm turvameest tulid meiega terve päeva kestvatele väljasõitudele kaasa, aga kui olime ära kauem, tulid ka Nigel Napier ja proua Greenfield.

Need ülesanded võinuksid olla tüütud, aga ei olnud. Väga põnev oli inimestega kohtuda, ja mis puudutas heategevusasutusi, siis valis printsess Margaret välja ainult need, mille töös ta tõepoolest tahtis osaleda ning täis otsustavust midagi muuta, ta võttis oma tööd väga tõsiselt. Niisugune energiline lähenemisviis tähendas seda, et me arutlesime pikalt iga tema heategevusliku asutuse üle ning ta pakkus kõikidele seltsidaamidele võimaluse osaleda

nende organisatsioonide töös, mille vastu me huvi tundsim. Kuna minu nõbu Angus Ogilvy pödes artriiti, asusin mina tegutsema Rahvuslikus Reumatoidartriidi Ühingus, olin presidendiks SOSis (praeguse nimega Scope), samuti Rahvuslikus Ema ja Lapse Heaolu Ühingus, korraldasin arvukaid rahakogumisüritusi, mis toimusid enamasti pühapäeval, sest siis olid kuulsused nagu näiteks Vera Lynn, Roger Moore, Bob Hope ja John Mills vabad.

Nii nagu Colin, oli ka printsess Margaret hämmastavalt teadlik paljudest asjadest ja kui me mingile üritusele sõitsime, puistas ta õhinal igasuguseid fakte, kõikvõimalikku teavet rügementide kohta, kus ta oli aukoloneliks, tsitaate piiblist, mida ta üleannetult kasutas vaimulikega juttu ajades.

Abielu Coliniga oli mind selleks tööks hästi ette valmistanud. Püüdes alailma juba eos kõrvaldada võimalikke probleeme olin ma väga taiplik tema soovide aimamisel ning see oskus on iga seltsidaami juures ülimalt oluline. Lõuna- või õhtusöögil viibides püsisin printsessi Margareti vaateväljas, et ta saaks mulle vajaduse korral otsa vaadata. Tema näoilmetest sain aru, et ta mind vajab. Kui läksime kuhugi uude kohta, tegin näiteks kindlaks, kus asuvad tualettruumid, et ta ei peaks ise küsima, ning seisin alati ukse taga, et keegi teine sisse ei läheks.

Võtsin märkamatult oma hooleks kümned pisiasjad, mis aitasid printsessi Margaretil end pingest vabastada ja tähendasid seda, et ametlikud kohtumised kulgesid sujuvamalt. Õppisin tundma väikesi, ent kasulikke seiku, näiteks et ta jõi lõuna ajal džinni toonikuga ja õhtul viskit veega. Seega sain igal üritusel võõrustajaid teavitada, et talle ei pakutaks valet jooki. Kuna temaga oli kaasas inimene, kes andis edasi tema soovid, võisid kõik tunda end rahulikumalt, lisaks ei pidanud printsess Margaret igal üritusel vastama samadele, küll sõbralikult mõeldud küsimustele, ning nii oli temalgi meeldiv olla.

Kui ta läks kokteilipeole või kuhugi rahvarohkemasse paika, anti mulle nimekiri tuntumatest külalistest ja neist, kellega ta soovis

kohtuda, ja ma otsisin nad rahvasummast üles ning juhataasin printsess Margareti juurde. See oli küllaltki peen diplomaatiline võte, sest ma pidin tema näost välja lugema, kas ta soovib käsilolevat vestlust jätkata või on valmis järgmiseks tutvustamiseks, mispeale ma viisin vastava inimese lähemale. Olin tema lähedal, valmis vahetama ühe inimese teise vastu ja püüdsin olla nii sujuv ja viisakas kui võimalik.

Kui olin printsess Margaretile järgmise külalise ette lükanud, uurisin nimekirja ja püüdsin kokku viia nägusid ja nimesid inimestel, keda sageli ei olnud ma kunagi varem kohanud. Tahtsin ringi liikuda ja nad välja peilida, kuid selle asemel pidin printsess Margareti kõrval püsima ja temaga koos parketil liuglema. Mõnikord kaotasin ta silmist – ta oli väga väikest kasvu ja tema ümber oli alati inimesi, nii et kui ma siirdusin kedagi otsima, olin sunnitud paanikat ilmutamata ringi vaatama, et ta uuesti üles leida. Pidin välja nägema nagu luik, pinnal rahu ise, vee all aga rapsisin jalgadega.

Neil päevil, kui printsess Margaretil ei olnud ühtegi kohustust ja ta viibis kodus Kensingtoni palees, pidas ta kinni oma harjumustest. Kolmekäigulist lõunat sõi ta alati pool kaks, süües tihti samu asju, eriti nautis ta krevetikokteili, olles veendunud, et Marie-Rose'i kaste on eksootilisem kui tavalised koostisosad majonees ja tomatiketšup. Teeajast pidas ta ka lugu: kell viis jõi ta tassi lahjat Earl Grey teed, mille juurde käis ingveri-pähkli või Leibnizi šokolaadiküpsis, ning õhtusöögil oli tal alati sama magus-toit: poolikus sidrunis serveeritud sidrunisorbett, nagu neid pakuti mõnes India restoranis. Sorbeti juurde oli mõeldud koor, mida ta sortsutas mitu korda, ikka imestades, mis koorega toimus, öeldes: „Oh, vaadake, kui ilus – see külmub, lihtsalt külmub kohe ära.”

Mulle meeldis Kensingtoni palees käia, iseäranis ootasin, et saaksin töökabinetis aidata korrastada tänukirjakesi pärast mõnd üritust, sest ma pidasin väga lugu Nigel Napierist. Ta oli kõige diplomaatilisem inimene, kellega ma iial kokku olen puutunud,

kes kasutas oma taktitunnet kogu oma ajuti üsna keerulise töö käigus, näiteks tuli tal päästa printsess Margaret piinlikest olukordadest nutikate ja leidlike selgitustega...

Iga kord valmis kaitsma, oli Nigel oma tööandjasse ka väga kiindunud ning meil oli alati lõbus koos olla. Hea läbisaamine inimestega, kes printsess Margareti toetasid, tegi kõik palju nauditavamaks ja kergemaks, ehkki Mustique'i tulekul oli tal kaasas üksnes John Harding ja ainult mõnikord Nigel. Selle asemel organiseeris Colin alati turvameeskonna, kes koos Johniga ametisse asus ja end meie kokkupandud majas sisse seadis. Olles leppinud tõsiasjaga, et mina olen printsess Margareti ja mitte tema käsutuses, tormas Colin enne külaskäiku ringi veendumaks politsei kohalolus ja rivistas üles kõik, keda ta kätte sai, et külalisel oleks vägev vastuvõtt.

Olgugi et elamine oli algeline ja palju aastaid ei olnud saarel ei kuulsusi ega mingit luksust, oli printsess Margaretil privaatsus – oma pelgupaik. Midagi ametlikku ega pidulikku seal ei olnud, osalt sellepärast, et talle meeldis ennast lõdvaks lasta ja teisalt ei olnud ka mingit valikut. Päeval kandis ta üht oma paljudest korsetiga supelkostüümidest koos lühikese seelikuga. Need olid kas triibulised või lillelised ja sobisid tema liivakellakujulise kehaga, kuid ma panin tähele, et iga kord, kui ta veest välja tuli, hakati sosistama. Õige varsti taipasin, et tema supelkostüümid muutuvad märjana läbipaistvaks. Püüdes teemale delikaatselt läheneda, laususin: „Ma'am, te ei ole võib-olla teadlik, et teie supelkostüüm paistab märjana läbi. Ma võin lasta voodri sisse panna.”

„Oh, Anne,” ütles ta natuke kärsitult. „Mul ei ole sellest sooja ega külma. Kui keegi tahab vaadata, siis vaadaku.” Sellega oli lool lõpp.

Päevad möödusid tõttamata, keereldes printsess Margaretile harjumuspäraste hiliste tundide ümber. Enne lõunat läksime tavaliselt randa piknikule ja vajutasime päikesearvu liiva sisse. Algusaegadel jättis söök tublisti soovida ja ühekülgse varjamiseks tuli tihti peale valada sorts Hellmanni majoneesi.